

Motion till riksdagen

1988/89:Fö7

av Gunhild Bolander m.fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89:80 om verksamhet och anslag för det militära försvaret m.m. under budgetåret 1989/90

Sammanfattning

För att förbättra den marina kapaciteten och bevara kompetensen vid Karlskronavarvet vill centerpartiet anslå 100 milj kr till byggande av ytstridsfartyg. Regeringen bör också få i uppdrag att anvisa ekonomiska ramar för att säkerställa kapaciteten.

Centerpartiet avvisar en två-årig försöksverksamhet med fem-månaders grundutbildning. Det är viktigt att försvarskommittén får tid att behandla en så central fråga för försvaret och därför bör försökstiden begränsas till ett år.

Omstruktureringen av fredsorganisationen måste syfta till att behålla minst ett förband/militär myndighet per län. Försvarskommittén bör pröva en samordning av krigs- och fredsorganisationen.

De värnpliktigas situation måste förbättras. Centerpartiet vill att en värnpliktssocial utredning tillsätts.

Inledning

Centerpartiet lade i januari i år fram två övergripande motioner om försvaret, totalförsvaret och det sårbara samhället. Vi kommer därför här endast att beröra de områden som påverkas av regeringens proposition.

Grundutbildningen

Värnplikten är en viktig grundsten i det svenska försvaret. Den skapar delaktighet och engagemang i försvarssträvandena. Den måste också vara grunden i det framtida försvaret. Centerpartiet avvisar planerna på att radikalt begränsa grundutbildningens längd till 2,5 mån. Vi anser att utbildningen måste ge bredd och flexibilitet för olika situationer.

Regeringen föreslår nu en omfattande försöksverksamhet under två år med fem månaders utbildning. För att försvarskommittén ska få möjlighet att utvärdera försöksverksamheten bör den pågå endast ett år. Eftersom det rör en så central fråga för försvaret vore det olyckligt om ett "mellanbeslut" om värnplikten skulle bli nödvändigt. Vi ställer oss positiva till en försöksverksamhet, men vill begränsa den till att omfatta ett år. Försöken bör påbörjas snarast så att underlag kan skapas för försvarskommitténs ställningstaganden.

Repetitionsutbildningen

Vi har under flera år krävt ökade resurser till repetitionsutbildning. Det är alarmerande att endast hälften av krigsförbanden under de senaste åren har genomfört repetitionsutbildning. Det är bra att regeringen nu påbörjar en förstärkning av anslaget. Det kommer att behövas ytterligare resurser till framför allt armén och marinen under kommande år.

Fredsorganisationen

Centerpartiet föreslog i augusti 1987 att en parlamentarisk utredning skulle tillsättas för att förbereda ett nytt beslut. Det är bra att en sådan utredning har kommit till stånd, även om värdefull tid har gått förlorad sedan centerförslaget lades. Behandlingen av ÖB:s förslag och omstruktureringen av försvarets fredsorganisation måste göras seriöst och utifrån ett helhetsperspektiv på totalförsvaret. Detsamma gäller fullföljandet av riksdagens uttalade mål om ett effektivt och uthålligt motstånd i varje del av landet, samt den allmänna värnpliktens utformning.

Ett decentraliserat militärt försvar talar för ett stort antal förband över landets hela yta. Ett sådant system skapar förutsättningar för en god beredskap. De besparingar som ses i nedläggning av förband kan lätt förbytas i kostnader om man inte studerar alla faktorer. Omorganisationen måste syfta till att behålla minst ett förband/militär myndighet per län. Vi förordar också en samordning av krigs- och fredsorganisationen. Brigaderna inom armén och motsvarande krigsförband inom övriga försvarsgrenar anser vi också bör vara myndigheter i fred.

Regeringen föreslår en nedläggning av IB 66-brigaderna. Även om vi anser att denna fråga borde prövats av försvarskommittén accepterar vi en nedläggning av dessa brigader. Det innebär emellertid inte något ställnings-tagande från vår sida till det totala antalet brigader på sikt.

Marin kapacitet

Centerpartiet medverkade för ett år sedan till att förstärka resurserna till u-båtsbevakning och incidentberedskap. ÖB skriver i sin programplan att marinens ekonomiska situation är bekymmersam. Svårigheterna att upprätthålla marinens krigsorganisation har efter hand blivit jämförbara med dem inom armén. Planerna på neddragningar av kustartilleriet hotar ytterligare att försämra bevakningen av våra kuster.

Regeringen anför i propositionen att endast tre Ubåt 90 och ett tungt kustrobotbatteri kan anskaffas mot tidigare planerade fem resp. fyra. ÖB förordar bl. a. en tidigareläggning av anskaffande av ett nytt ytstridsfartyg.

Regeringen ger i propositionen utvecklingsuppdrag för svensk försvarsindustri för att upprätthålla kapaciteten och kunnandet. Det gäller emellertid inte den marina kapaciteten. Samtidigt som marinens behov av utrustning är stort finns en svacka i beställningar på Karlskronavarvet från hösten 1990. Vi föreslår att ytterligare en kustkorvett anskaffas. Vi anslår 100 milj kr för nästa budgetår för detta. Vi anser att regeringen bör få i uppdrag att anvisa en ram för att säkerställa kompetens och minst nuvarande kapacitet vid varvet. I sammanhanget bör man beakta marinvarvet Fårösunds roll som underhålls-varv i krigstid.

Värnpliktsfrågor

I propositionen föreslås en höjning av dagersättningen med en krona, familjebidraget höjs till 2 635 kr och 13 milj kr anslås till förplägnadsersättning. En undersökning har visat att en värnpliktig förlorar i genomsnitt 4 200 kr under värnpliktstiden. Under den nyligen genomförda värnpliktsriksdagen sa försvarsministern enligt tidningsuppgifter "Jag vet att era dagersättningar är oacceptabla, men det har alltid varit så, så det är inget nytt." Centerpartiet har i partimotionen om totalförsvaret föreslagit att en värnpliktssocial utredning bör tillsättas för att förbättra de värnpliktigas ekonomiska, sociala och andra villkor. I förra årets budgetproposition ansåg försvarsministern med anledning av centerförslaget att frågan ånyo bör aktualiseras som ett led i förberedelserna för nästa försvarsbeslut. Försöksverksamheten med förkortad grundutbildning är ytterligare skäl för att nu tillsätta en sådan utredning.

Hemställan

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om begränsad försöksverksamhet under ett år med fem månaders grundutbildning,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökade resurser till repetitionsutbildningen för kommande budgetår,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om omstrukturering av fredsorganisationen,
4. att riksdagen för budgetåret 1989/90 anslår 100 milj. kr. till anskaffande av ytterligare en kustkorvett samt i övrigt som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om marinvarvet Fårösunds roll som underhållsvarv i krigstid,
5. att riksdagen begär att regeringen anvisar en särskild ram för att säkerställa kompetens och minst nuvarande kapacitet vid Karlskronavarvet.

Stockholm den 16 mars 1989

Gunhild Bolander (c)

Pär Granstedt (c)

Ingbritt Irhammar (c)

Lennart Brunander (c)

Anders Svärd (c)

Ingvar Karlsson (c)
i Bengtsfors

Birgitta Hambraeus (c)

Karin Söder (c)

Sven-Olof Petersson (c)

Gunnar Björk (c)

Karin Israelsson (c)